

De Praatvogel

Juli 2021

Foto: Dick de Vos

In deze editie onder meer:

- Uitslag Wijkenquête
- Verslag Jaarvergadering
- Alles over het Vogel WIJKENERGIE markt-feest

De Praatvogel is het blad voor en door Vogelwijkers en wordt gefinancierd/ uitgegeven door de Stichting Wijkcomité Vogelwijk. De Praatvogel komt 4 maal per jaar uit. Auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor hun inbreng en teksten. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden kopij in te korten of niet te plaatsen. De auteursrichtlijnen vindt u samen met de digitale Praatvogels op onze website:

<http://leiden.vogelwijk.nl>

Bijdragen/ingezonden stukken door wijkbewoners worden enorm op prijs gesteld. Deze kunnen worden gestuurd naar redactie@vogelwijk.nl. De deadline voor het insturen van tekst voor de komende Praatvogel is:

27 september 2021

Wilt u een *advertentie* plaatsen? Informatie valt in te winnen bij de penningmeester van het Wijkcomité: penningmeester@vogelwijk.nl

Website

Informatie over de Vogelwijk en de activiteiten van haar wijkbewoners en verenigingen is te vinden op:

<http://leiden.vogelwijk.nl>

Redactie Praatvogel

Rutger Hagen
Cees Meijer
Mark Peerdeman

redactie@vogelwijk.nl
rutger.hagen@gmail.com
secretaris@vogelwijk.nl
markpeerdeman@hotmail.com

Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Voorzitter	Mark Peerdeman	markpeerdeman@hotmail.com	
Secretaris	Cees Meijer	secretaris@vogelwijk.nl	06-50262835
Penningmeester	Edward Iemenschot	penningmeester@vogelwijk.nl	06-29536107
	Thera Stam	fam.r.d.stam@casema.nl	071-5153040
	Dick de Vos	dickdevos@me.com	06-22247597

Belangrijke contactgegevens

- ❖ Wijkagent Harold Kroep
0900-8844
harold.kroep@politie.nl
- ❖ buitengewoon opsporingsambtenaar Leiden Noord, Afdeling Handhaving
Openbare Ruimte Maurits Schouwenaar
www.leiden.nl/melding
- ❖ Gemeente Leiden Servicepunt woonomgeving (incl. grofvuil, containers)
14071 of www.verbeterdebuurt.nl
- ❖ Vogelnetwerk
vogelnetwerk@vogelwijk.nl voor burenhulp
- ❖ Sociaal Wijkteam, voor zorgvragen
071-5164904 swt noord@leiden.nl
- ❖ Wijkambassadeur Energie, Yung Lie
yunglie8@gmail.com

Illustratie Arie Andeweg

INHOUD

Praatvogel Juli 2021

- ❖ Voorwoord
- ❖ Mededelingen en oproepjes
- ❖ Verkamering en Woningvorming
- ❖ Fotowedstrijd
- ❖ Vogel WIJKENERGIE markt
- ❖ Herinrichting & Verkeersplannen
- ❖ Speeltuin Vogelenwijk 75 jaar
- ❖ Dieren in de Leidse Hout
- ❖ Energiecoach Frits Huesken
- ❖ Vogelwijk-ooievaars
- ❖ Verslag Jaarvergadering
- ❖ De Hofjes pre-Reformatie deel IV
- ❖ Lepelaar: een Tropische Vogel
- ❖ Wist u dat...
- ❖ Agenda
- ❖ Praatvogel Poëzie

serviceflat **SCHOUWENHOVE**

**Vorstelijk wonen
aan de rand van Leiden**

**Veilig, zorgeloos en comfortabel wonen in
het hart van de Randstad, met alle service
en voorzieningen onder handbereik.**

- › Eigentijdse, ruime huurappartementen
- › Zelfstandig en beschermd wonen
- › Privacy én sociale activiteiten
- › Wonen inclusief service vanaf € 1.971,-

Nu te huur: comfortabele appartementen voor senioren

www.schouwenhove.nl

T 071 - 531 20 21

Voorwoord

De zomerpraatvogel is er weer

Ook deze keer weer tjokvol informatie ván, vóór en óver de wijk. Het allerbelangrijkste nieuws gaat natuurlijk over het riool- en herinrichtingsproject. In deze editie leest u over het werk dat is verricht door een werkgroep van mensen uit de wijk die zich hebben ingespannen de voorlopige plannen van de gemeente te verbeteren – en daar is heel wat bereikt. Alles uitmondend in 'de enquête over de Nachtegaallaan op Doemee'... En wát een respons vanuit de wijk: een hele hoge opkomst, samen met een heel duidelijke uitkomst, bedankt allemaal! Toch heeft de gemeenteraad hier nog steeds het laatste woord over. Ik hoop echter wel dat de raad de uitkomst van deze enquête zwaar mee laat wegen in haar definitieve beslissing later dit jaar over de plannen.

Op de middenpagina van deze Praatvogel vind je een leuke aankondigingsposter ter promotie van het wijkfeest en energiemarkt, gemaakt door Rosanne Snieders. Hang deze voor het raam zodat iedereen weet dat het zaterdagmiddag 4 september feest is! Ook hier lees je meer over in deze Praatvogel. Wil je trouwens nog hand- en spandiensten verrichten op de dag zelf – bar, versieren, opbouw, afbraak of gewoon sjouwen, laat het even weten. Ook EHBO-ers kunnen we nog gebruiken. We hebben trouwens nog enkele plekje's over, dus zit je bij een club, vereniging of een wijkinitiatief en wil je je presenteren in een kraam, neem even contact op dan kunnen we vast iets regelen.

Verder in de Praatvogel weer veel stukken geschreven door wijkbewoners; de geschiedenis van Leiden, de natuur in en om de wijk (ooievaars!), verenigingen, we schrijven over de energiecoach en natuurlijk over het 75jarige jubileum van de speeltuin Vogelwijk. Natuurlijk zijn ook de Wist-u-datjes weer van de partij. O ja... en wist-u-dat de hoofdredacteur van de Praatvogel, Rutger Hagen, ondanks gepromoveerd is aan de Universiteit van Leuven? Gefeliciteerd, Rutger!

Ik wens je veel leesplezier en een hele fijne zomer. We zien elkaar op het wijkfeest en de energiemarkt op vijf september!

Mark Peerdeman

Voorzitter Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Mededelingen en Oproepjes

Vlaggen in Leiden

Heel veel wijkgenoten vlaggen op de feestdagen 27 april en 5 mei en laten de Nationale driekleur halfstok hangen tijdens de Dodenherdenking op 4 mei. De Leidse vlag wordt dan weer gebruikt om het Leids ontzet mee te vieren. Toch zijn er naast deze dagen nog veel meer momenten waarop u de vlag kunt laten wapperen. Leiden kent namelijk nog heel wat meer hoogtijdagen en treurige gebeurtenissen, de, zeker in deze tijd, gevierd of herdacht mogen worden. Hieronder vindt u het laatste deel van het overzicht:

10 juli: halfstok:

de moord op prins Willem van Oranje (1584) onze stichter, onze vader des vaderlands, die de strijd aanging voor onze onafhankelijkheid.

10 juli: in volle glorie:

Helaas precies de zelfde dag: prof. Heike Kamerlingh Onnes bereikt nagenoeg het absolute nulpunt in temperatuur (-269 gr. Celsius), dat wereldrecord hield 23 jaar stand.

15 juli: in volle glorie:

verjaardag van Rembrandt (1606).

23 juli: in volle glorie:

Leiden krijgt z'n stadsrechten (de eerste ergens vermoedelijk iets voor of iets na 1220)

26 juli: in volle glorie:

onder leiding van Willem van Oranje tekenen de Noordelijke Nederlanden in Maastricht de Acte van Verlatinghe (1581). De officiële afzwering van Philips II als onze vorst.

20 augustus: halfstok:

de politieke moord op Jan de Witt en zijn broer Cornelis (1672) het rampjaar: het volk was redeloos, de regering radeloos en het land was reddeloos.

25 augustus: halfstok:

twee dagen raast de Beeldenstorm door Leiden (1566), en vernietigt alle Rooms-Katholieke godsdienstige uitingen, inclusief alle prachtige kunstvoorwerpen.

15 september: in volle glorie:

de St. Pancraskerk (nu hooglandse kerk) wordt ingewijd in 1315.

11 september: In volle glorie:

De St. Pieterskerk wordt in 1121 ingewijd door Godebald, de 24e bisschop van Utrecht.

2 en 3 oktober: in volle, volle glorie:

herdenking van Leids beleg en ontzet (1574)

10 en 11 december: halfstok:

Brits bombardement op station tussen Noorderkwartier en de Kooi om de Duitse V1 en V2 lancering te vernietigen.

Theo Gijzenij

Wijkparticipatie

De afgelopen maanden hebben wij het voorlopig ontwerp voor uw wijk digitaal met u geparticipeerd. Waar we in de tijd voor Corona een bewonersavond hadden georganiseerd, en onder het genot van een kop koffie en met de tekeningen op tafel met u in gesprek hadden kunnen gaan, zaten we nu individueel achter ons scherm. Op vier verschillende dagen hebben we 13 sessies gehouden om het voorlopig ontwerp aan u en de bewoners van de Raadsherenbuurt toe te lichten. In totaal hebben we tien uur en een kwartier met u om de digitale tafel gezeten. Tijdens deze sessies zijn in de chat 552 reacties geplaatst.

Het voorlopig ontwerp stond vanaf eind april ook op Doemee. Hierop kregen we 198 vragen en opmerkingen binnen. Het projectteam ging hiermee aan de slag en slaagde erin veel van uw opmerkingen mee te nemen in een aangepast voorlopig ontwerp. Daarnaast hebben we drie digitale bijeenkomsten gehad met een werkgroep namens het wijkcomité Vogelwijk. Samen hebben we naar optimalisaties gezocht binnen de kaders die de gemeente had meegekregen. De volgende verbeteringen zijn doorgevoerd: de meeste opstelplaatsen van de mincontainers komen terug in de parkeervakken, hierdoor zijn er per straat extra parkeerplaatsen bijgekomen ten opzichte van het eerdere voorlopig ontwerp. Bij de presentatie van dit aangepaste ontwerp zijn twee digitale enquêtes gehouden. Vanwege veel verschillende belangen is het voor ons noodzakelijk te horen wat omwonenden, voetgangers, fietsers en automobilisten vinden van de gepresenteerde varianten voor de kruising Nachtegaallaan - Rijnsburgerweg. Hetzelfde geldt voor de inrichting van het Rozenplein in de Raadsherenbuurt, dus ook hierover hebben wij een enquête uitgezet. Wij danken alle 538 stemmers die hun mening hebben gegeven.

Ongewone tijden hebben om ongewone participatie gevraagd. Toch hebben we dankzij u een goed beeld gekregen van uw wensen voor uw wijk. Samen maken we de Vogelwijk tot een nog mooiere en fijnere wijk om in te leven, die klaar is voor de toekomst.

Het projectteam wenst u een prachtige zomer toe,

Tamara Weber
Projectondersteuner & Omgevingsmanager
Email: t.weber@leiden.nl
Tel: 06 20 150 135

Leidse Hout 90' @Jaar

Op 30 juni 1931 werd het Volkspark De Leidse Hout feestelijk geopend met dans, zang, sport en spel. Nu – 90 jaar later – kunnen inwoners van Leiden en omgeving nog steeds genieten van het mooi aangelegde park met haar bijzondere flora en fauna

12 september

Op zondag 12 september willen we het volkspark in al zijn aspecten van natuur, cultuur, sport en recreatie samen met de gebruikers van het park beleven. Met leuke sportactiviteiten, voorstellingen in de Waterlelie en het Openluchttheater, een spannende natuurpuzzeltocht en nog veel meer activiteiten. Er is een markt met informatie en organisaties die van het park gebruikmaken organiseren activiteiten. Iedereen is uitgenodigd om te komen kijken, te picknicken of mee te doen aan de activiteiten.

Vereniging Vrienden van de Leidse Hout

Fotowedstrijd

Redactie

Doe mee met de fotowedstrijd van de Praatvogel en maak kans op publicatie in ons wijkblad.

Stuur jouw mooiste foto van de Vogelwijk of directe omgeving met de naam van de maker en van de locatie naar redactie@vogelwijk.nl Deelnemers mogen voor iedere editie maximaal drie digitale foto's insturen. We kiezen de beste foto uit de in die periode ontvangen exemplaren.

Een paar spelregels

Als je meedoet aan de fotowedstrijd stel je de ingezonden foto's beschikbaar voor gebruik in de Praatvogel, op de website van de Vogelwijk <https://leiden.vogelwijk.nl/> of in onze Nieuwsbrief. Iedere inzender van de fotowedstrijd verklaart akkoord te zijn met de onderstaande voorwaarden:

- Deelnemers mogen maximaal drie digitale kleurenfoto's per Praatvogel insturen. (de wedstrijden lopen per kwartaal);
- Een deelnemer kan niet vaker dan 1 x per jaar tot winnaar uitgeroepen worden;
- Deelnemers zijn geen professionele fotografen;
- De foto's moeten digitaal worden ingezonden als jpeg (minimaal formaat 2 MB, maximaal formaat 8 MB);
- Foto's mogen beperkt bewerkt worden. Foto's mogen niet artistiek bewerkt zijn. Dus geen creatieve filters. Het gaat niet om digitale kunst;
- Door deelname aan de fotowedstrijd verleent de deelnemer aan de redactie van de Praatvogel het volledige en onvoorwaardelijke gebruiksrecht van het beeld;
- De naam van de fotograaf wordt, daar waar mogelijk, bij plaatsing vermeld;
- De deelnemer vrijwaart de redactie van de Praatvogel voor claims van derden die pretenderen auteursrechthebbende te zijn;
- De deelnemer vrijwaart de redactie van de Praatvogel voor claims van geportretteerden;
- Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd;
- De winnaar(s) krijgen persoonlijk bericht.

Vogel WijkENERGIE markt

Wijkcomité

Zaterdagmiddag 4 september

Het wijkfeest maar dan anders

We nodigen jullie dit jaar weer graag uit voor het wijkfeest op het centrale veld van de Vogelwijk op zaterdagmiddag 4 september. We doen het dit jaar anders dan andere jaren en organiseren het feest dit keer samen met Vogelwijk Energiezuinig. De middag bestaat uit een energiemarkt, maar ook het wijkfeest zoals we al sinds jaar en dag organiseren.

Wat gaan we doen?

Er komen op het veld kramen die een breed beeld geven van alle activiteiten waar Vogelwijk Energiezuinig mee bezig is, er wordt informatie gegeven over allerlei mogelijke energiebesparende maatregelen en er komt een gemeentelijke marktkraam van de wijkambassadeurs (GaGoed). Verder nodigen zij leveranciers uit die duurzame materialen leveren en is er een demonstratie inductiekoken.

Daarnaast geven we ook ruimte voor de presentatie van verenigingen of andere activiteiten in de wijk: het koor Raadsvogels, Speeltuin Vogelwijk, Manage Moedig Voorwaarts, Yogacentrum Liv, De Thermiek, Uitgeverij Ginko, de 'schrijvers uit de wijk' (Gijzenij, de Vos, Meijer), de Vrienden van de Leidse Hout en Ieder Huis een Regenton zijn in ieder geval aanwezig. Er zijn nog een beperkt aantal plekjes over, dus heb je een leuk initiatief, laat het weten zodat we iets kunnen regelen! Ook als je gewoon zin hebt om mee te helpen tijdens de dag dan ben je hartelijk welkom.

Voor de kinderen zijn er ook weer diverse activiteiten, denk aan de estafette, schminken en een springkussen.

En natuurlijk denken we aan drankjes, lekkere hapjes en hopen we dat de ijscoman een rondje doet rond het veld.

We organiseren de markt en het wijkfeest coronaproof, dus in de buitenlucht en houden uiteraard rekening met de richtlijnen van het RIVM die dan gelden. Omdat een markt weersafhankelijk is, zorgen we ook voor een grote open tent.

Postertje

Middenin deze Praatvogel vind je een aankondigingsposterje van het evenement. Haal dit (voorzichtig) los en hang het voor je raam zodat de wijk groen kleurt en iedereen weet dat het zaterdagmiddag 4 september feest is.

Herinrichting & Verkeersplannen

Cees Meijer

Intensief overleg Vogelwijk en Gemeente Leiden

De afgelopen maanden hebben wij intensief overleg gevoerd met de gemeente over de herinrichting van de Vogelwijk en de verkeersplannen. Van onze kant door enkele leden van het Wijkcomité en een meedenkgroep, bestaande uit wijkbewoners, waaronder een verkeerskundige. De gemeente werd vertegenwoordigd door de projectleider van de herinrichting van onze wijk, de ontwerper, de verkeerskundige en de betrokken omgevingsmanager. Ook heeft de buurt veel input geleverd en is onze eigen enquête massaal ingevuld. We hebben met elkaar veel bereikt.

Verkeerssituatie Kruising Nachtegaallaan-Rijnsburgerweg

We kunnen gerust stellen dat de gemeente goed naar onze argumenten heeft geluisterd en dat we op veel terreinen successen hebben geboekt. Het aangepaste Voorlopig Ontwerp (VO+) kun je bekijken op www.doemee.leiden.nl.

Het afsluiten van de Nachtegaallaan voor auto's blijft voor de gemeente een belangrijk issue, omdat het beleid gericht is op meer fietsgebruik. Om dit te stimuleren, wil de gemeente zoveel mogelijk kansen benutten. Op het punt van het afsluiten van de Nachtegaallaan hebben we elkaar niet kunnen vinden. Vooral niet waar het gaat om het behoud van de enige mogelijkheid om de wijk dankzij verkeerslichten rustig en veilig met de auto te kunnen uitrijden.

We hebben veel (schriftelijke) vragen gesteld om de varianten feitelijk goed onderbouwd te krijgen. Verder hebben wij zelf - tijdens de spits - tellingen uitgevoerd bij de kruisingen van de Nachtegaallaan en de Lijsterstaat met de Rijnsburgerweg. Ook zullen we eventuele nieuwe bevindingen over de varianten aan de gemeente blijven doorgeven.

Het plan, zoals de wethouder in zijn brief aan de raadscommissie heeft opgenomen, is in feite overeind gebleven. De wethouder is ons wel tegemoet gekomen door een enquête uit te schrijven, waar uit twee varianten kan worden gekozen.

Hiervoor hebben we -op het laatste moment- tekstuele suggesties kunnen doen, met als doel de twee opties zo objectief mogelijk ten opzichte van elkaar te presenteren. Dit was het maximaal haalbare in deze fase.

Enquête

Tijdens de bewonerssessie is het ontwerpvoorstel en de verkeerssimulatie aan de wijk gepresenteerd en toegelicht. Uit de participatie blijkt, dat bewoners een voorkeur hebben om de wijk ook met auto's via de kruising Nachtegaallaan-Rijnsburgerweg te kunnen verlaten. Er is beperkt draagvlak voor de uitkomst uit het onderzoek "verkeersverbetering kruising Nachtegaallaan-Rijnsburgerweg", waardoor auto's niet meer via de Nachtegaallaan de wijk kunnen uitrijden.

De gemeente vindt het lastig om de belangen van zowel de fietsers als de belangen van het autoverkeer te verenigen in één ontwerp. Om de mogelijke oplossingen beter inzichtelijk te krijgen en een goede onderbouwde keuze te kunnen maken, heeft de wethouder besloten - naast de variant voor de fietsers - een tweede variant uit te werken, waarbij de huidige situatie in aangepaste vorm blijft gehandhaafd.

Bewoners van de wijk en gebruikers van de Nachtegaallaan konden via een enquête hun voorkeur aangeven. Hieronder vind je de uitkomst van de enquête. Deze wordt in december, samen met een advies, ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

Variant 1 is een uitgang van de Nachtegaallaan zonder auto's. Variant 2 is een uitgang van de Nachtegaallaan met auto's.

Uitslag enquête Nachtegaallaan

<https://doemee.leiden.nl/nl-NL/projects/vogelwijk-nachtegaallaan>

Variant	Aantal stemmen	Woonachtig/elders/fietsers
1	123	<ul style="list-style-type: none"> - 20 woonachtig in de Raadsherenbuurt - 37 woonachtig in de Vogelwijk - 11 wonen elders - 55 fietst regelmatig over de Nachtegaallaan
2	276	<ul style="list-style-type: none"> - 28 woonachtig in de Raadsherenbuurt - 224 woonachtig in de Vogelwijk - 6 wonen elders - 18 fietst regelmatig over de Nachtegaallaan
2	1 (ontvangen per email vanwege inlogproblemen)	<ul style="list-style-type: none"> - woont in de Vogelwijk
Totaal aantal deelnemers	400	

De uitkomsten van deze enquête wordt samen met een advies opgenomen in het uitvoeringsbesluit en voorgelegd aan het college. Het college adviseert de gemeenteraad en zal het uitvoeringsbesluit op 21 december 2021 in de gemeenteraad behandelen en hier over besluiten.

Herinrichting Vogelwijk

Wat hebben we bereikt ten opzichte van het eerste Voorlopig Ontwerp?

Eenrichtingsverkeer en uitgang Lijsterstraat

Volgens de richtlijnen voor het inrichten van de openbare ruimte voldoet de breedte van (een deel van) de straten in de wijk niet aan de normen voor tweerichtingsverkeer. De gemeente wilde om die reden in deze smalle straten eenrichtingsverkeer invoeren. De gemeente wil nu echter de huidige situatie met tweerichtingsverkeer - bij wijze van proef - na herinrichting van de wijk laten voor wat het is.

De korte Merel- en Roodborststraat worden breed genoeg voor tweerichtingsverkeer.

De Lijsterstraat wordt iets breder en gaat naar 5 meter, waardoor auto's elkaar beter kunnen passeren.

De uitgang van de Lijsterstraat wordt verbeterd. Auto's kunnen de wijk hier beter verlaten dan nu het geval is, omdat het fietspad daar ter plekke iets wordt verlegd.

Centrale veld

Er komt geen Wadi (Water Afvoer Drainage Infiltratie), want het relatief laagliggende veld speelt nu al een rol in de regenwaterafvoer.

De gemeente laat het veld ongemoeid, omdat dit een wens was van veel wijkbewoners. Er wordt gekeken of er extra klimbomen kunnen komen, omdat daar vanuit de wijk om gevraagd is. De gemeente kijkt ook nog of de 'prikkelbosjes' weg kunnen, als dit niet ten koste gaat van de biodiversiteit. Aan de randen van het veld wordt een bio-divers en bloemrijk grasmengsel gezaaid.

Parkeervakken

Er ligt een nieuw plan, waarbij er niet overal parkeervakken permanent worden gereserveerd voor afvalcontainers en de situatie grotendeels blijft zoals deze nu is. Een belangrijk punt voor de gemeente is, dat de vuilniswagens niet achteruit mogen rijden. Dat betekent dat er hier en daar wel aanpassingen plaatsvinden, maar dat er maar een klein aantal parkeerplekken verdwijnt. Daarnaast is het voor de gemeente van belang dat de parkeervakken herkenbaar gemarkeerd worden.

Snelheidsremmende drempels

Op de Nachtegaallaan komt ter hoogte van de speeltuin een snelheidsremmende drempel. Verder wordt het bosje bij de uitgang van de speeltuin weggehaald, om een beter zicht te creëren. Er komt geen zebra, omdat deze onterecht een gevoel van veiligheid kan geven, waardoor bijvoorbeeld overstekende kinderen minder goed opletten. De speeltuinvereniging kan zich hierin vinden.

De gemeente wil ook snelheidsremmende maatregelen nemen in de Merelstraat en Roodborststraat. Dit kan op twee manieren. In de ene variant gaat dit ten koste van twee parkeerplaatsen. De drempel is dan ook een oversteekplaats voor rolstoelers, scootmobielen en is een veilige zichtbare oversteek voor kinderen. In de andere variant is er niet zo'n oversteekplaats en blijft het aantal parkeerplekken gelijk.

Het Wijkcomité heeft beide opties voorgelegd aan de bewoners van die straten om hun mening te peilen. Het overgrote deel is van mening dat er geen parkeerplaatsen mogen worden opgeofferd.

Blauwe Vogelweg

Bij aanvang en uitgaan van De Thermiek school aan de Blauwe Vogelweg is deze weg nauwelijks te passeren door de vele personenbusjes die daar staan en de mensen die zich op de rijweg bevinden.

Zowel de gemeente als het Wijkcomité hebben hierover een zeer constructief overleg gehad met de directie van de school. We hebben grote waardering voor de enorme logistieke operatie, die daar tweemaal daags plaatsvindt. Het grootste probleem doet zich voor ter hoogte van de parkeerplaatsen op de Blauwe Vogelweg aan de kant van de Wassenaarseweg. Deze tien parkeerplaatsen worden opgeheven en er komt een opstelstrook aan de kant van het Bos van Bosman.

Werkzaamheden Herinrichting

De gemeente houdt de wijk op de hoogte van de voortgang. Dit is wat we nu weten:

- De werkzaamheden starten ongeveer in maart 2022 en nemen voor de Raadsherenbuurt en de Vogelwijk in totaal ongeveer 3 jaar in beslag (1 ½ jaar per wijk).
- Er gaan meestal 3 straten tegelijk open.
- Er wordt in een straat nooit meer dan 40 meter tegelijk aangepakt, zodat er geen belemmering is voor hulpdiensten. De riolering van de huizen wordt tijdens de werkzaamheden niet afgekoppeld, zodat de wc en ander sanitair gewoon kunnen worden gebruikt.

Vragen? Stuur een mail naar secretaris@vogelwijk.nl

Speeltuin Vogelenwijk 75 jaar

Mark Peerdeman

Op zaterdag 29 mei bestond de speeltuin 75 jaar. Dit werd gevierd met een hele leuke actie. Alle kinderen mochten in de weken vóór het jubileum bij Els een bloem van multiplex ophalen. Deze bloem konden ze dan thuis zo mooi en leuk mogelijk beschilderen. De bloemen werden daarna afgelakt. Alle kinderen die een bloem hadden beschilderd werden uitgenodigd om op de dag van het jubileum naar de speeltuin te

komen, waar ze iets lekkers en een cadeautje kregen en konden zien hoe hun bloem op het speeltuingebouw werd geschroefd. Het speeltuingebouw ziet er nu erg fleurig uit.

De dag werd gecombineerd met het NLDOET initiatief. Een aantal vrijwilligers spanden zich flink in de ligusterhagen terug te snoeien van vier naar twee meter hoog. Verder heeft het speeltuingebouw een volledig vernieuwde vloer en zijn andere zaken aangepakt zoals nieuwe binnendeuren en een nieuwe hoek voor de commode. Zo kunnen we er weer even tegen.

De stichting Vogelwijk Energiezuinig plaatst in iedere editie van de Praatvogel een advertorial. Dit is een betaalde advertentie in de vorm van een redactioneel artikel. Hiermee hoopt Vogelwijk Energiezuinig alle bewoners in de wijk te bereiken. Deze advertentie is mogelijk gemaakt dankzij subsidie van de provincie Zuid-Holland.

ENERGIEZUINIG

Breng eens een bezoekje aan onze website: <https://energiezuinig.vogelwijk.nl>. Daar staat meer nieuws, heel veel tips en allerlei andere wetenswaardigheden over de energietransitie in onze wijk en de energiebesparende maatregelen die je als bewoner kunt nemen.

Je kunt je ook abonneren op onze digitale Nieuwsbrief door een e-mail te sturen naar: energiezuinig@vogelwijk.nl

Onderzoek warmteopties Vogelwijk

Op 12 mei heeft Greenvis het rapport 'Duurzame warmte voor de Vogelwijk' opgeleverd en gepresenteerd aan de wijk. *Vogelwijk Energiezuinig* kon dit onderzoek door een professioneel bureau laten uitvoeren dankzij subsidie van de provincie ZH.

Alle partijen waren het erover eens dat het onderzoek een lastige puzzel is gebleken en voor iedereen een leerzame ervaring. *Vogelwijk Energiezuinig* is heel blij met het eindresultaat dat er nu ligt.

Heb je het Webinar gemist? Er is een video-opname gemaakt, die je kunt nazien op onze website en daar kun je ook het rapport downloaden: www.energiezuinig.vogelwijk.nl

Vogel WIJKENERGIE Markt op 4 september

De voorbereidingen voor de **Vogel WIJKENERGIE Markt** op zaterdagmiddag 4 september zijn in volle gang. We kunnen dit organiseren dankzij de subsidieregeling lokale initiatieven Leiden.

Er is een feestcommissie in het leven geroepen, die zich hiermee bezighoudt. Het belooft een hele leuke middag te worden, met een breed aanbod van marktkramen op het centrale veldje in de wijk. *Vogelwijk Energiezuinig* laat zien waar zij mee bezig zijn en er zijn kramen waar je informatie kunt krijgen over energiebesparende maatregelen en materialen. We organiseren de markt in combinatie met het wijkfeest. Er is dus ook volop ruimte voor allerlei andere activiteiten in en om de wijk. Je kunt meer hierover lezen elders in deze Praatvogel.

Wij zien er heel erg naar uit om elkaar weer te ontmoeten en krijgen er nu al enorm veel energie van.

Straat-Webinars oudbouw

Vogelwijk Energiezuinig, Erfgoed Leiden e.o., het Duurzaam Bouwloket Leiden en onze wijkambassadeur hebben de handen ineengeslagen om gezamenlijk een aantal interessante Webinars te organiseren over de verduurzaming van onze huizen. Inmiddels zijn er afgelopen maanden vier succesvolle straat-Webinars geweest, zowel voor de oudbouw als de nieuwbouw. Er is heel veel informatie uitgewisseld over energiebesparende maatregelen en de manier waarop je die kunt toepassen voor je eigen huis. De video-opnames van alle straat-Webinars en de verslagen van de chats kun je vinden op onze website www.energiezuinig.vogelwijk.nl

Zaterdag 4 sept

Centrale veld in de Vogelwijk
vanaf 14:00 uur
met marktkramen
& heel veel activiteiten

VOGEL WIJKENERGIE

ember

MARKT & WIJKFEEST

www.leiden.vogelwijk.nl | www.energiezuinig.vogelwijk.nl

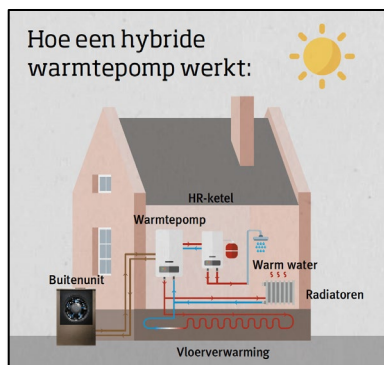
Subsidie lokale Energie Initiatieven Leiden

Leidenaren die ideeën hebben voor de verduurzaming van hun huis, kunnen gebruik maken van deze nieuwe subsidieregeling. De gemeente wil hiermee inwoners bewust maken van wat zij nu al zelf kunnen doen om voorbereid te zijn op een toekomst zonder aardgas. Het maximale subsidiebedrag per aanvraag per jaar bedraagt € 15.000. Er zijn twee aanvraagrondes, de ene is per 1 april gesloten.

De volgende ronde sluit per 1 september. Heb je een idee, of wil je samen met je burens een subsidie aanvragen, kijk op de site van de gemeente Leiden of op www.gagoed.nl.

Themagroep hybride warmtepomp

In de vorige Praatvogel hebben we iets verteld over de voortgang van het themagroepje hybride warmtepompen. Het idee was om bij 'echte' gebruikers op bezoek te gaan om te horen wat hun ervaringen zijn met deze apparaten. In verband met corona was dat langere tijd niet mogelijk. Na versoepeling van de maatregelen hebben we recent een bezoek gebracht aan een bedrijf in Zoeterwoude. Zij presenteren zich als een duurzaamheidscentrum, waar je kunt zien, voelen en beleven wat verduurzaming en slimmer wonen inhoudt. De showroom is ingericht met meerdere installaties en apparaten voor verduurzaming, die je allemaal werkend kunt zien.

Opgesteld zijn o.a. warmtepomp boilers, hybride en all-electric

warmtepompen, (binnen- en buitenunits), radiatoren, zonnepanelen (ook PVT), dakopstelling voor buitenunits, infraroodpanelen.

Bevindingen:

- Deskundige en uitgebreide uitleg, alle ruimte voor vragen.
- Elk huis is uniek qua gebruik, bewoning en dus warmtevraag. Dat vraagt om zorgvuldige en individuele advisering over een te kiezen oplossing. Het is dus bijna altijd maatwerk. Vaak wordt ook nog ter verificatie een advies aan de fabrikant gevraagd. Soms is het nodig om eerst isolatiemaatregelen te treffen.

Conclusies:

- Om een CV op lage temperatuur te laten werken heeft een rvs-warmtewisselaar de voorkeur boven een aluminium warmtewisselaar, die na circa 5-8 jaar moet worden vervangen.
- Iedereen is altijd bang, dat een warmtepomp geluidsoverlast veroorzaakt. Onze ervaring was dat het geluid van de opgestelde buitenunits (heel) veel zachter was dan iedereen verwachtte.
- Onzekerheid over de materie kan aanzienlijk worden gereduceerd door je vooraf goed te laten informeren.

We willen nog verder met bezoeken aan 'echte' gebruikers om naar hun ervaringen met hun hybride warmtepomp te vragen. Maar het is nu te warm en we wachten op een kouder seizoen. Wil je ook meedoen? Laat het ons weten door een e-mail te sturen naar: energiezuinig@vogelwijk.nl

---

Vogelwijk Energiezuinig is en blijft actief! Meedoen?

Iedereen wil graag energiezuiniger leven met minder energiekosten, toch?! Maar tegelijkertijd merken we ook dat het moeilijk is om wijkgenoten te betrekken en te activeren. Hoe komen we beter met elkaar in contact? Als je een goed idee hebt, of actief wilt meedoen: we horen het graag; je bijdrage wordt zeer gewaardeerd! Je kunt je aanmelden via: energiezuinig@vogelwijk.nl

Dieren in de Leidse Hout

Eveline Kamstra

In 2019 is de Vereniging van de Vrienden van de Leidse Hout gestart met een serie boekjes over de Leidse Hout. In elk boekje wordt de lezer meegenomen door de Leidse Hout aan de hand van een specifiek thema. Na de bomen (2019) zijn nu de dieren aan de beurt.

Diversiteit

In De Leidse Hout bevinden zich heel veel dieren en diertjes. Het volkspark is bijvoorbeeld de enige plek in Leiden waar de rosse vleermuis te zien. Dankzij de bijenweides zijn er ook steeds meer bijen in het park. De meeste bijensoorten in Nederland maken een holletje in de grond met op het einde een klein kamertje waar de bij haar ei bovenop een klompje van stuifmeel legt.

De Leidse Hout is zo'n bijzondere plek omdat er tussen de bomen en struiken zoveel water te vinden is. In die vijvers en sloten vind je onder andere

de libellen. Deze prachtige vliegers leven het overgrote deel van hun leven als larve onder water. Ze doorstaan 9 tot 17 vervellingen over een periode van één à twee jaar, waarna ze uit het water komen 'sluipen'. Hangend aan een stengel kruipen de larven dan uit het laatste vel, ze pompen de vleugels op en zijn klaar voor de voortplanting. Ze leven dan nog één week tot maximaal een paar maanden.

Te koop

Het boekje is te koop voor 10 euro. Ook het boekje 'Bomen in de Leidse Hout' is nog te koop. Tezamen kosten de boekjes €15. U kunt de boekjes kopen bij Eveline Kamstra, Lijsterstraat 13, of stuur een email naar: eefjek@gmail.com

De opbrengsten komen geheel ten goede aan de vereniging. Voor leden zijn de boekjes overigens gratis.

Energiecoach Frits Huesken

Cees Meijer

Frits Huesken (72) is een van de drie energiecoaches in onze wijk. De anderen zijn Mirte van Daalen en Tim Spruijt. Frits woont zelf twintig jaar in de Vinkenstraat. Eerst samen met zijn vrouw Hanneke Kamphuis en hun twee kinderen en nu nog alleen met Hanneke. Hij kan zich intussen wel ervaringsdeskundige noemen, want heeft al heel veel gedaan om zijn eigen woning duurzamer te maken. Als je de woning van Frits binnenstapt, zijn het echter niet de verduurzamingsmaatregelen die het eerst opvallen, maar het lijkt wel of je in het Afrikamuseum bent beland: overal staat Afrikaanse kunst. Als je daarnaar vraagt, wordt Frits meteen enthousiast en vertelt hij twintig jaar in Afrika te hebben gewoond, iedere vier jaar in een ander land.

Mijn eerst vraag aan Frits was of hij een technische achtergrond heeft, want dat lijkt mij logisch voor een energiecoach. Niets blijkt minder waar. Frits heeft, samen met Hanneke, twintig jaar voor ontwikkelingssamenwerking in Afrika gezeten. Na zijn kandidaats Sociale Geografie stond hij voor de keuze wat te doen: de wetenschap in, de planologie of de ontwikkelingsstrategieën. Omdat hij altijd al naar het buitenland wilde, werd het om te beginnen een stage bij de voorbereiding van een stadsontwikkelingsproject in Burkina Faso. Hij is er met het vliegtuig heengegaan en samen met twee collega's liftend door de Sahara weer teruggekomen. Na deze eerste kennismaking is het Afrika gebleven. Hij heeft er alles bij elkaar twintig jaar gewoond. Iedere vier jaar in een ander land: Mozambique, Burkina Faso, weer Mozambique, Guinee-Bissau, Benin... Hij spreekt dan ook vloeiend Portugees en redelijk Frans. Frits gaf daar les aan geografieleraren, was werkzaam in de plattelandsontwikkeling en was projectmanager bij de Stichting Nederlandse Vrijwilligers. Vanaf 1991 was hij zelfstandig consultant voor lokale en internationale niet-gouvernementele organisaties en heeft dat werk ook nog tien jaar op zijn zolderkamer in de Vinkenstraat gedaan.

Na lang in Afrika te hebben gewoond, heb je in Nederland geen netwerk

Het eerste dat hem na terugkomst in Nederland opviel, is dat hij hier eigenlijk geen netwerk bleek te hebben. Ook had hij in Afrika weinig meegekregen van de recente Europese en Nederlandse geschiedenis. Hij was enorm verrast toen hij zag hoe snel de technische ontwikkelingen in Nederland waren gegaan, sinds hij in Afrika woonde. De communicatie was daar dan ook erg beperkt. De kranten brengen vooral regionaal nieuws en voor een telefoongesprek moest je uren rijden naar een hoofdpostkantoor, waar je voor tien euro per minuut kon bellen. Televisie was er nauwelijks in die landen en als die er was, viel hij regelmatig uit door stroomstoringen.

Frits kocht zijn huis van Ria, die verderop een nieuwbouwwoning in de Bosuilstraat betrok. Hij had enorm veel geluk met haar, want ze heeft hem meteen bij alle burens geïntroduceerd, wat tot blijvende goede contacten heeft

geleid. Ria en haar man, die intussen is overleden, hebben het huis altijd heel goed onderhouden. Alleen was er begin 2000 nog weinig aandacht voor energiebesparing en duurzaamheid. Frits schrok zich dan ook rot van de eerste energierekening die hij kreeg. Hij was in die twintig jaar in Afrika alleen zo nu en dan als een soort vakantieganger in Nederland geweest en had weinig meegekregen van wat er hier intussen gebeurde en wat verwarming en dergelijke moest kosten. Dankzij de contacten die Ria voor hem had gelegd, kwam hij al snel bij zijn buurman Gosse uit voor advies. Dat heeft er niet alleen toe geleid dat zijn huis is geïsoleerd en dat hij nu zonnepanelen heeft, maar hij nam ook deel aan de eerste informele keukentafelgesprekjes over energiebesparende maatregelen, die Gosse organiseerde. Ook Mirte van Daalen en Tim Spruijt, de andere energiecoaches, waren toen van de partij. Het één leidde tot het ander en toen hij eind vorig jaar van Els de Hullu hoorde dat er een gesubsidieerde opleiding tot energiecoach was, heeft hij zich samen Mirte en Tim opgegeven.

Wat kan een energiecoach voor jou betekenen?

Energiecoaches zijn enthousiaste mensen, zoals Frits, met veel praktijkervaring in het verduurzamen van hun eigen woning. De energiecoaches delen hun kennis en ervaring gratis met andere Leidenaren. Ze hebben een opleiding tot energiecoach gevolgd bij de landelijke opleider HOOM. Dit is een coöperatie die lokale energiecoöperaties en -initiatieven ondersteunt bij energiebesparing in hun regio, zoals Energiek Leiden

Als je advies van een energiecoach wilt hebben, dan regel je dat via Energiek Leiden <https://www.energiekleiden.nl/energiecoaches/>. Je downloadt een vragenlijst over je woning en je energieverbruik, die je moet invullen. Vervolgens word je gekoppeld aan een van onze coaches. Deze energiecoach komt bij je langs (thuis, of via een online afspraak) en hij of zij bespreekt aan de hand van de ingevulde lijst wat je wensen zijn. Samen brengen jullie in kaart wat de beste verduurzamingsmaatregelen zijn voor jouw specifieke huis en woonsituatie. Een woning moet niet alleen duurzaam zijn en goed geïsoleerd, maar ook comfortabel om in te wonen. Daarom adviseert de energiecoach niet alleen over isoleren, maar ook over ventileren. Verder kun je advies krijgen over zonnepanelen en het inregelen van je CV-installatie, warmtepompen, infraroodpanelen, maar ook over subsidiemogelijkheden en financiering. Een belangrijk aspect is ook bewustwording en hoe we ons huis bewonen. Natuurlijk is het mooi om iets voor het milieu te kunnen betekenen en het is leuk om je energierekening omlaag te zien gaan.

De bevindingen en maatregelen worden vastgelegd in het HOOM-dossier. Je krijgt na afloop van het gesprek een handig rapport met een overzicht van de beste maatregelen, kosten en opbrengsten. Doordat je tevoren kunt zien wat de investering oplevert, wordt het makkelijker om besluiten te nemen. Frits benadrukt dat een energiecoach geen professioneel adviseur is, niet op technisch gebied en ook niet financieel. De coach geeft alleen tips en handreikingen, verwijst naar websites en deelt zijn of haar eigen kennis.

Frits is een boeiende verteller en zijn verhaal krijgt nog eens een vervolg in deze Praatvogel.

Vogelwijk-ooievaars

Dick de Vos

Eigenlijk hadden ze een week eerder geringd moeten worden maar er was geen hoogwerker beschikbaar. Dus werd het zaterdag 19 juni. 'Ik hoop dat ze niet gaan springen,' zegt Maarten Verrips. 'Dan moeten we ze gaan vangen en terugzetten in het nest.'

Maarten Verrips ringt al jaren de ooievaars op 'ons' landje van Bremmer. Na enig aandringen mag ik mee als verslaggever voor de Praatvogel. Even leek het alsnog niet door te gaan vanwege een enorme wolkbreuk. Maar om 10 uur is het droog, al laat de hoogwerker diepe sporen na in het doorweekte weiland. We moeten springen over spontaan ontstane slotjes.

Onder de nieuwsgierige blik van de koeien doet de hoogwerker haar werk. Eenmaal boven stopt Maarten de jongen vakkundig in een stevige boodschappentas waarna de jongen op de grond worden gewogen, opgemeten en geringd.

Na afloop legt Maarten ze gewoon op het gras. Ze vluchten niet maar houden zich dood.

Een paar dagen later al zitten de jongen hoog op het nest. Door hun zwarte snavel zijn ze goed te onderscheiden van hun ouders, met een vuurrode snavel.

Krijgt Maarten weleens terugmeldingen van geringde vogels?

'Best vaak. Op 10 maart van dit jaar werd er een ring afgelezen bij een ooievaar die ik op 14 juni 2019 hier heb geringd. Dat was even ten noorden van Madrid. Dit zijn dus echte wilde ooievaars die lange afstanden trekken. De ouders zijn ongeringd dus waar die vandaan komen weten we niet.'

Zelf kun je daar ook aan meedoen. Wie een vogel ziet, kan de ringgegevens doorgeven via www.griel.nl . Je ontvangt dan informatie over waar en wanneer de vogel is geringd.'

Verslag Jaarvergadering

Wijkcomité

Jaarvergadering Stichting Wijkcomité Vogelwijk
Verslag maandag 31 mei 2021

Niet live, maar via een Webinar in verband met de regelgeving rond de coronacrisis. Deelnemers konden hun vragen via een chat stellen of daar opmerkingen plaatsen (zie pag. 4)

Aanwezig: 25 personen (31 aangemeld), verslag: secretaris Wijkcomité

1. Opening en welkom

Mark Peerdeman, voorzitter van het Wijkcomité, opent de vergadering.

2. Status Wijkcomité en introductie leden

Mark schetst de status van het Wijkcomité:

De stichting bestaat sinds 1975 en heeft onder meer als doel:

- Het instellen, helpen oprichten of coördineren van werkgroepen ter behartigen van een zeker belang
- Het uitbrengen van een wijkkrant
- Het spreken met de gemeente, instanties, andere wijkverenigingen – door middel van een niet vertegenwoordigende bevoegdheid
- Organiseren en bevorderen van buurtactiviteiten

Het Wijkcomité bestaat uit de volgende leden:

- Mark Peerdeman; voorzitter en neemt deel aan allerlei projecten.
- Thera Stam: contacten met de gemeente; vinger aan de pols met betrekking tot activiteiten in de politiek en het gemeentebestuur; verkeersplannen en bouwprojecten die invloed hebben op de wijk; Endegeest en dus ook op het bestuur van Oegstgeest.
- Dick de Vos: bewaakt het welzijn van alle groen en de natuurlijke aspecten van de wijk; ervaring met de regelgeving; zeer ruime ervaring als ex raadslid.
- Edward Iemenschot: penningmeester; (samen met Cees) vanuit het Wijkcomité deelnemer in een groep wijkbewoners die met de gemeente wil komen tot optimalisatie van de herinrichtingsplannen.
- Cees Meijer: secretaris; veel bestuurlijke ervaring; samen met Edward deelnemer in de werkgroep herinrichtingsplannen; contactpersoon voor de andere wijkverenigingen; communicatie, perscontacten, social media; Nieuwsbrief (mailtje naar secretaris@vogelwijk.nl en je krijgt hem vanzelf in je mailbox)

Vind je het ook leuk om je nuttig te maken voor onze mooie Vogelwijk, meld je dan aan als lid van het Wijkcomité bij secretaris@vogelwijk.nl¹

---

¹ De presentatie van Mark Peerdeman kan nagelezen worden op: <https://leiden.vogelwijk.nl/>

3. Verslag activiteiten 2020

Helaas konden veel activiteiten door de coronamaatregelen niet doorgaan, zoals de jaarvergadering, het wijkfeest, de opruimactie in het Bos van Bosman + pannenkoeken en de nieuwjaarsborrel.

Maar gelukkig heeft niet alles stilgestaan. Zo hebben we nu een volledig vernieuwde website. Joke Ouwehand (tevens secretaris van Vogelwijk Energiezuinig) heeft hier hard aan gewerkt, samen met Kees van der Aarsen voor de technische ondersteuning. Deze website willen we laten uitgroeien tot een volwaardige partner van de gedrukte Praatvogel: we denken dat we met de combinatie website, nieuwsbrief, Praatvogel en social media in staat zijn informatie sneller en eenvoudiger met jullie allemaal te delen. Kijk voor het laatste nieuws regelmatig op de website <https://leiden.vogelwijk.nl/> Hier vind je ook de verslagen van onze overleggen met de gemeente.

Verder brengen we regelmatig een digitale Nieuwsbrief uit. Nog niet geabonneerd? Meld je bij secretaris@vogelwijk.nl

En natuurlijk valt er eenmaal in het kwartaal een Praatvogel bij iedereen in de bus. Rutger Hagen is onafhankelijk eindredacteur en Mark Peerdeman en Cees Meijer zijn redactieleden. Bijdragen zijn welkom, stuur deze naar redactie@vogelwijk.nl

Tot slot proberen we een herdruk van het boek met de geschiedenis van onze wijk te realiseren: *De Vogelwijk - Een geschiedenis van een Leidse buurt*. We hebben daarover al gesproken met de eindredacteur van de eerste editie, Hans Dirken en Cees Meijer is bezig met fondsenwerving en is in overleg met een uitgever.

foto: Cees Meijer

4. Lopende dossiers

Endegeest

Vorig jaar zijn we intensief bezig geweest met de plannen van de gemeente Oegstgeest, waar een nieuw bestemmingsplan komt voor het gebied Endegeest. Dit is een zeer complex dossier dat zich nog steeds voortsleept. Vanuit de Vogelwijk proberen we de natuur en ecologie van het gebied zoveel mogelijk te beschermen en proberen we eventuele woningbouw in het gebied te beïnvloeden en/of te minimaliseren. Verder proberen we sluipverkeer door onze wijk, ten gevolge van de ontwikkeling van dit gebied, te minimaliseren.

Hoogbouw Bio Sciencepark en studentenflats

Ook proberen we invloed uit te oefenen op de gemeente om zo min mogelijk hoogbouw te krijgen in de direct aangrenzende wijken.

Verkeersplannen

We houden de ontwikkeling van verkeersplannen in onze directe omgeving in de gaten en proberen een integrale aanpak te promoten, zeker waar het verkeer rond de Posthofrotonde, de Rijnsburgerweg en de Wassenaarseweg betreft. Dit om te voorkomen dat maatregelen die daar worden genomen, zich vertalen in sluipverkeer in onze wijk. We hebben hierover regulier overleg met de gemeente.

Natuurbehoud

Het Wijkcomité houdt zich ook actief bezig met het natuurbehoud in de wijk en de aangrenzende natuurgebieden: Land van Bremmer, Bos van Bosman enz.

Omgevingsvisie 2040

Ook hebben we ingesproken tegen het voornemen van de gemeente onze wijk de classificeren als 'stads en levendig', zoals voorgesteld in de gebiedsvisie Leiden 2040. Wij hebben aangegeven dat 'groen en luv' veel beter past bij onze wijk.²

We hebben nog geen reactie van de gemeente gehad, maar mocht deze komen, dan zetten we deze natuurlijk op de website [www.leiden.vogelwijk.nl](https://leiden.vogelwijk.nl)

---

² De inspraakreactie kan worden gevonden op <https://leiden.vogelwijk.nl/>

Aan de volgende drie dossiers hebben we in de vergadering iets meer tijd aan besteed:

Verkamering en woonvorming

Binnen enkele maanden zijn al twee eengezinswoningen aan commerciële partijen verkocht, die deze willen ombouwen tot drie zelfstandige wooneenheden en zelfs tot vijf zelfstandige wooneenheden in één pand. Het gemeentelijk beleid stelt geen maximum of quotum voor het aantal van dit soort woningvorming in de wijk. Voor verkamering is er een quotum van 5% per straat, maar voor woningvorming is geen maximum gesteld. Dit in tegenstelling tot gemeenten als Den Haag en Utrecht, waar dit wel wordt gedaan. Wij vinden dat dit beleid niet deugt, want het zet het leefklimaat in de wijk onder druk. We doen daarom ons best de politiek te beïnvloeden, zodat dit beleid wordt aangepast. Helaas hebben de mensen die naast deze twee panden wonen daar niets meer aan, maar we hopen te voorkomen dat dit zich over de wijk uitbreidt. 14 juni is er weer een raadsvergadering van de commissie stedelijke ontwikkeling over dit onderwerp en daar zullen we als wijkvereniging onze bezwaren inspreken.³

Stand van zaken vervanging riolering en herinrichting wijk⁴

Activiteiten stichting Vogelwijk Energiezuinig⁵

5. Financiën

Presentatie Edward Iemenschot, penningmeester Wijkcomité.⁶

De kascommissie, bestaande uit Fred Husken en Wim Reinders, gaan akkoord met het in 2020 gevoerde financiële beleid en verlenen het wijkcomité decharge.⁷

6. Wijkfeest annex Energiemarkt

Op 4 september 2021 (laatste zaterdag zomervakantie) organiseren we samen met Vogelwijk Energiezuinig een wijkfeest annex energiemarkt. In een aantal marktkramen op het centrale veld wordt duurzaamheid gepromoot en ook de gemeente heeft een informatiestand. Natuurlijk is er een springkussen voor de kleintjes, zijn er zelfgemaakte gerechten en ook de estafetteloop kan weer worden gehouden. Maar ook andere activiteiten zijn welkom: verenigingen die iets willen laten zien of horen, hobby's, van alles. Als je ideeën hebt of iets wilt doen, of wilt helpen, laat het vooral horen! Heb je een leuk initiatief en wil je dit met de wijk delen: laat het weten aan secretaris@vogelwijk.nl

³ De brief van het wijkcomité aan het college van B&W kan gevonden worden op: <https://leiden.vogelwijk.nl/>

⁴ De videoboodschap van de verantwoordelijk wethouder Ashley North en de presentatie van David van Zanten, projectmanager rioolvervanging en herinrichting openbare ruimte kunnen gevonden worden op: <https://leiden.vogelwijk.nl/>

⁵ De presentatie van Els de Hullu, voorzitter Vogelwijk Energiezuinig kan gevonden worden op <https://leiden.vogelwijk.nl/>

⁶ De realisatie en de begroting kunnen worden gevonden op <https://leiden.vogelwijk.nl/>

⁷ De verklaring van de kascommissieleden kan worden gevonden op <https://leiden.vogelwijk.nl/>

De Hofjes pre-Reformatie, Deel IV

Theo Gijzenij

Dit is het vierde en laatste deel van een artikel over hofjes voor de reformatie. In de vorige Praatvogels zijn de afgelopen delen te lezen. De voetnoten kunt u opvragen bij de redactie.

Anna Aalmoeshuis

Het één na laatste is het Anna Aalmoeshuis, een heel bijzonder hofje. Willem Claesz en zijn vrouw Hillegont Willemsdr. hebben het gesticht. Willem was rijk geworden met bierbrouwen, én als barbier. Na hun overlijden hebben hun zoon en twee dochters het testament uitgevoerd; zij lieten in 1482 dertien huisjes bouwen voor vrouwen. Volgens het testament van hun ouders wilden de kinderen ook een kapel met een altaar bouwen. De bouw van de kapel begon direct nadat de eerste dertien vrouwen in hun nieuwe onderkomens waren getrokken, dus in 1482.

Juridisch gezien is het Anna Aalmoeshuis echter pas in 1507 gesticht, en dat is natuurlijk heel raar als de bouw en bewoning al van 1482 dateert. Het kapittel van de St Pancras kerk werd zich namelijk pas in 1482 bewust van de bouw van die kapel, en lieten de bouw toen onmiddellijk stilleggen, uit pure concurrentieoverwegingen. Vijftien jaar lang is er geruzied over wel of geen kapel, en indien ja, onder welke voorwaarden. Men vond elkaar uiteindelijk in de voorwaarden dat er: geen begrafenissen in het hofje zouden plaatsvinden; missen werden alleen op wekdagen en achter gesloten deuren opgedragen mochten worden; er geen klok mocht komen komen, slechts een 'schel' om de bewoners op te roepen ter misse; logées moesten naar de Sint Pancras voor de mis, niet in het hofje; en er mocht geen biecht worden afgenomen, noch eucharistieviering noch ziekenzalving. Bovendien moest het hofje nog een stuk land (dus ook de inkomsten daarvan) aan het kapittel afstaan. Het werd dus een kapel mét altaar maar qua rechten nogal uitgekleeft. Een en ander werd in een verdrag als volgt vastgelegd:

'vriendelyken mit malkanderen over een gekomen zyn van alle geschille ende pleytinge, als tussen ons geresen ende hangende is geweest'
voorts werd in dat verdrag nog bepaald:

'dat men die voorsz kapelle of bedehuys tot geene tyde in grootte, breette ,hoogte, of lengte veranderen en zal, nog venster, nog duere anders in maken, dan daer nu ter tyd in is'.

De kapel van het Anna Aalmoeshuis was dus eigenlijk 'verstopt', want bijna niemand kende het, immers alleen die 13 vrouwen mochten er ter kerke gaan, en ook nog zonder klok. Dit bleek veel later toch ook iets gunstigs op te leveren. Toen op 25 en 26 augustus 1566 die beruchte beeldenstormers in Leiden alles kort en klein sloegen; ook in de Sint Pancras, sloegen ze dit kapelletje over, hoewel het vlak daarbij is, gewoon omdat ze van het bestaan niet afwisten.

Het gebeeldhouwde natuurstenen altaar met aan weerskanten de wapens van de stichters, is nog helemaal intact gebleven, als enige boven de grote rivieren. Vrijwel de gehele inboedel van de kapel is er nu ook nog, zoals een klein houten kistje waarin, naar geloof, twee vingerkootjes van de heilige Anna, een lavabo, een paar wijnkelken, originele koperen kandelaars en diverse schilderijen in mooie omlijsting.

Op zaterdagmiddag is het hofje open voor bezichtiging, vaak onder begeleiding van één van de bewoonsters. Als u dan alles goed op u laat inwerken en omhoog klimt, ziet u helemaal boven twee prachtige gebrandschilderde vensters, behorende bij de oudste vensters in Nederland. Aan de andere kant zitten twee vensters met normaal glas. Ook daar waren gebrandschilderde ramen, maar die zijn er met de ramp van het kruitschip in 1807 door de luchtdruk uitgeslagen, hoewel dat hemelsbreed toch circa 430 meter verderop lag.

De ingang van het hofje zat vroeger aan de Hooigracht met een fraaie toegangspoort, gebouwd in 1685, maar tegenwoordig zit de toegang aan de Middelstegracht, niet ver van de hoek met de Nieuwe Rijn. De minimum leeftijd voor de bewoonsters is tegenwoordig verlaagd naar veertig, en men hoeft ook niet per sé meer arm te zijn.

Bethaniënhof

En zo komen we aan het laatste hofje van vóór de reformatie, het Bethaniënhof of ook wel het Emmaushofje, gesticht in 1563, dat is de tijd dat de nieuwe godsdiensten al sterk op kwamen zetten. De stichteres, Agatha van Alkemade, was echter nog van de oude rooms-katholieke stempel, en niet zo'n klein beetje ook. De ingang van dit hofje ligt aan de Kaiserstraat. Agatha was een tante waar niet mee viel te spotten, 'een huysfeeks'. Zij had een paar noviteiten bedacht. Om toegelaten te worden als nieuwe bewoner was een aanbeveling nodig van de pastoor, dit om beslist 'quaden secten' uit te sluiten. Zo'n pastoor wist ook beter dan anderen wie een dronkaard of bedelaar was, wie kreupel, blind of anderszins gebrekkig was, allemaal zaken waarmee je echt niet door de selectieprocedure kwam. Het lijkt een prima filter, maar als er twee of zelfs meer kandidaten waren die aan alle kwalificaties voldeden, wie beval de pastoor dan als eerste aan? Uiteindelijk beschikte Agatha toch vaak zelf, en schoof de pastoor zijn aanbeveling gewoon ter zijde

Zij had ook een uitgekiend systeem ter controle of men elke vrijdag wel voor haar zielenheil zou komen bidden, in combinatie met het verkrijgen c.q. verbeuren van de wekelijkse preuen. De pastoor kreeg, voorafgaand aan de mis, dertien muntjes, een soort chips, van haar (en na haar dood van een regent), en die werden na afloop van de dienst, door de pastoor, aan elke bewoner uitgereikt, die daar dan, tegen inlevering bij een dienstdoende regent, zijn wekelijkse preuen kon krijgen. Iemand die dus ziek was, en niet bij de mis aanwezig was, kreeg geen muntje en miste voor een hele week zijn bier, brood, kaas of worst enz., want invallen voor je zieke buurman mocht natuurlijk niet, tenzij de pastoor het 'zogenaamd' niet in de gaten had.

Is de conclusie nu dat hofjes, in de tijd gemeten, wél sociale instellingen waren, maar tegelijkertijd onder een keihard beleid vielen? Ik vind van wel.

Wist u dat...

- ❖ er drie monumentale, zeshoekige stenen in het centrum van Leiden liggen op de Breestraat, de Haarlemmerstraat en de Visbrug?
- ❖ vanaf de 14e eeuw op deze stenen zeer waarschijnlijk recht werd gesproken en straffen werden uitgevoerd?
- ❖ dit niet meer de oorspronkelijke rechtspraak-stenen zijn?
- ❖ de Leidse rechtbank is opgeheven in 1877?
- ❖ Leiden nu onder het arrondissement Den Haag valt?
- ❖ Leiden nog wel een zittingsplaats is?
- ❖ in dit gebouw aan de Witte Singel 1 alleen nog maar kantonzaken worden behandeld?
- ❖ dat kantonzaken civiele zaken tot een bedrag van € 25.000, arbeidszaken, huurzaken, consumentenkoopzaken en consumentenkredietzaken zijn?
- ❖ ook bewind, curatele, mentorschap en het verwerpen of (beneficiair) aanvaarden van een erfenis onderwerpen zijn waar de kantonrechter over gaat?
- ❖ voor de huidige Nederlandse voedselconsumptie 3,34 miljoen hectare nodig is, terwijl Nederland slechts 1,82 miljoen hectare landbouwgrond heeft?
- ❖ wij sterk afhankelijk zijn van het buitenland voor onze luxueuze voedselconsumptie en zwaar leunen we op de import van voedsel?
- ❖ de allerkleinste boot ter wereld die ooit heeft gevaren, in Leiden is vervaardigd door Daniela Kraft, associate professor aan de Universiteit Leiden?
- ❖ deze tiny boat van boeg tot achtersteven 30 micrometer meet, dus ongeveer een derde van de dikte van een haar?
- ❖ het Leidse Pesthuis werd gebouwd in 1661? En dat dit door de Amsterdamse firma Citystone Group zal worden omgevormd tot een multifunctioneel centrum, met een foodhall, expositieruimtes, kantoren en een hostel en shortstay-hotelkamers?
- ❖ de uitdrukking 'Een huishouden van Jan Steen' verwijzen naar de levendige en chaotische taferelen die de kunstschilder Jan Steen, geboren in 1626 en tijdgenoot van Rembrandt van Rijn, afbeeldde?

- ❖ de uitdrukking 'het afleggen van Jan van Leiden' over een heel andere Jan gaat?
- ❖ namelijk de praatjesmaker Jan Beukelszoon van Leiden, geboren in 1509, die heel gladde praatjes had en daardoor een slechte reputatie als kleermaker en koopman? Zo slecht zelfs dat zijn naam een gezegde is geworden.
- ❖ Hogeschool Leiden in het Leiden Bio Science Park ligt, en anno 2021 zo'n 13.500 studenten en circa 1250 medewerkers telt?
- ❖ veel historische panden in de binnenstad een koekoek hebben? En dat dit het rooster voor de buitendeur betreft?
- ❖ als u zo'n rooster voor de voordeur ziet, dat u dan weet dat het pand een kelder heeft waar licht en ventilatie binnen komen via deze koekoek?
- ❖ In de gemeenten Leiden en Oegstgeest een officieel verbod bestaat op het gebruik van lachgas in de openbare ruimte?
- ❖ en dat het ook verboden is om verboden om ballonnen op te laten en niet-afbreekbare confetti en serpentine te gebruiken op straat?
- ❖ ook dit jaar het Leidse festival Werfpop niet doorging op 10 juli? En dat de eerstvolgende (40e) editie van Werfpop in juli 2022 zal plaatsvinden?
- ❖ op het Endegeest-terrein de komende jaren veel gaat veranderen omdat er nieuwe bebouwing zal verrijzen?
- ❖ de naam Endegeest "op het einde van de geest" betekent en dat dit ons vertelt dat daar de afgegraven duinen ophouden en overgaan in veen?
- ❖ het middeleeuwse kasteel Endegeest grotendeels werd afgebroken in 1583 om het de Spanjaarden moeilijker te maken toen het beleg van Leiden dreigde?
- ❖ het kasteel na de 80-jarige oorlog opnieuw is opgebouwd en dat onder andere de beroemde Franse filosoof René Descartes daar gewoond heeft?
- ❖ deze zomer in Centraal- en Zuid-Europa heter en droger wordt dan normaal en dat wij in Nederland bij een zuidenwind dan ook met gemak 30 of zelfs 35 graden tegemoet kunnen zien?
- ❖ wanneer de wind west is, het aan zee een stuk koeler wordt doordat het water van de Noordzee kouder is dan afgelopen jaren?
- ❖ het heel leuk is om elk kwartaal wist-u-datjes te schrijven?
- ❖ u van harte bent uitgenodigd om wist-u-datjes op te sturen naar de Praatvogel-redactie?

❖ Agenda

- ❖ 4 September Wijkfeest
- ❖ 27 September Deadline Praatvogel
- ❖ 20 Oktober Opruimactie Bos van Bosman

Heeft u burenhulp nodig? Mail naar:

vogelnetwerk@vogelwijk.nl

Praatvogel Poëzie

Avond op het land

*Sloten vol groene paletten: uit elk duimgat
steekt een in gele verf gedoopte kwast.*

*Overhemden juichen op een achtererf. De wind
haalt zijn grove kam door het gras.*

*Achter een venster worden gezichten schoksgewijs belicht.
Alsof ze naar een reeks explosies staren.*

*Gelaten vreet vee, de kop naar beneê. De verte is bepluimd
met sproeiërs die de aarde laven.*

*Een haas richt zijn oren. Het is de indiaan niet
die uit mijn jeugd geslopen komt.*

*Huiswaarts fiets ik. Zwijgend.
Zo komen er nooit vliegen in mijn mond.*

© Cees van Hoore, 1984